

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Drugostepena presuda od 20.XII 1958.

Vijeće: Zvone Rihtman, dr Dušan Arneri, prof.dr Vladislav Brajković

Lučki slagač ne može svom suugovaraču nametati druge dužnosti pored onih koje su predviđene u njegovoj tarifi ako te dužnosti nisu izričito ugovorene - Brojač broda nema funkciju punomoćnika broдача u predaji tereta, već vrši samo tehničku funkciju utvrđivanja količine tereta

Tužitelj zahtijeva da mu tuženik plati povišenu tarifu za iskrcaj tereta, koja se primjenjuje ako je teret na brodu neuredno složen pa brod ne predaje pod čekrkom teret odvojeno po teretnicama. Osnovno pravno gledište tužitelja je da se adhezioni ugovor, nastao prihvatom njegove tarife od tuženika ima smatrati zaključenim "sub modo", tj. uz priznanje da prema praksi koja se vrši u riječkoj luci tužitelj kao lučki slagač i skladištar - neovisno od ugovora o prijevozu zaključenog između tuženog broдача i primaoca tereta - prima od tuženika proprio iure teret pod čekrkom broda; pa ako tuženik ne može teret predati odvojeno po teretnicama, ostvaren je slučaj, predviđen tarifom, kad je tužitelj ovlašten da zaračuna povišenu tarifu, a ovo čak i bez obzira na pitanje da li je do mješanja tereta došlo u toku iskrcaja koji vrše tužiteljevi ljudi. Tužitelj je tražio da sud osim presudjivanja tuženika na isplatu utuženog iznosa utvrdi i postojanje pravnog odnosa između parničnim stranaka po kome, s obzirom na specifične uvjete rada i lučkog poslovanja sa generalnim teretom na Rijeci, postoji u konkretnim slučajevima za tužitelja obveza da iskrca teret sa broda, a za tuženika adhezijom prihvaćena obveza da prilikom iskrcaja tereta na putu od broda do ispod čekrka preko brojača na brojačkom listiću označi teretnicu kojoj teret pripada.

Tuženik je porekao da je teret u konkretnom slučaju bio pomiješan, a osporio tužiteljevo pravo da od broda zahtijeva da preko brojača vrši predaju tereta tužitelju kao i da na brojačkim listićima označi teretnicu kojoj teret pripada.

Prvostepeni sud je odbio tužbu jer u konkretnom slučaju teret nije bio neuredno složen, a zauzeo je stajalište da je

zahtjev za predaju tereta na bazi pojedinih "braga" uz pretvaranje tehničkog lica u zastupnika broдача za predaju tereta nepoznat normama pomorskog prava.

Povodom tužiteljeve revizije drugostepeni sud je potvrdio prvostepenu presudu.

Iz obrazloženja:

Neodrživo je stajalište revidenta da bi organizacija lučkog transportnog rada i ustaljena praksa pri vršenju odnosnih operacija u riječkoj luci bila takav specifičan a ipak nepisani opći uvjet adhezionog ugovora, nastalog prihvatom tužiteljeve tarife i povjeravanjem izvršenja tarifom predviđenih operacija tužiteljevoj brizi, koji bi adherentu nametnuo obvezu na vršenje činidbi koje su mu nepoznate i koje on u drugim lukama pri obavljanju istih operacija nije dužan vršiti; naročito je posve neodrživa tvrdnja da postoji specifična obveza na vršenje takvih radnja o koje se vežu određene pravne posljedice koje inače ne izvire nužno iz prirode same operacije. Mora se naprotiv uzeti da baš tužiteljeva tarifa sa svim odredbama koje sadržava predstavlja onu ukupnost prakse lučkog-transportnog rada koji je specifičan za riječku luku, ili, drugim riječima, da je sve ono što tužitelj sada želi prikazati kao specifičnost već sadržano u tarifi. Kada ne bi bilo tako, onda to ne bi bila tarifa riječke luke. Ako pak tarifa ne sadržava uvjete, odnosno posebne načine na koje se tužitelj poziva, onda takvi načini nisu mogli biti uvjetom adhezionog ugovora. Kad ne bi bilo tako, onda bi se moralo uzeti da je svaki brod svake zastave kada dodje u neku luku dužan poznavati sve njene specifičnosti i unaprijed prihvatiti da mu kroz adhezioni ugovor budu nametnuti uvjeti koje on nije mogao ni poznavati ni kontrolirati. Takva se praksa ne može zamisliti.

Prvostepeni sud stoga nije povrijedio materijalno pravo kad je adhezioni ugovor, zaključen pristankom tuženika na tužiteljevu tarifu, tumačio iz samog ugovora pa na temelju toga odbio da utvrdi posebne, ugovorom nepredviđene obveze tuženika u vezi s označavanjem teretnice na brojačkim listićima. Napose je prvostepeni sud osnovano odbio da brojaču koji vrši pomoćnu tehničku operaciju prida karakter punomoćnika broдача koji u njegovo ime predaje teret pod čekrkom.

Z.R.

Bilješka. - Presuda tretira pitanje da li je brojač koji za račun broдача broji teret ujedno i njegov punomoćnik za predaju tereta. Ovo pitanje presuda rješava negativno. U logičnoj povezanosti s time, odbijen je zahtjev da je brodar dužan da pri iskrcaju unosi u brojačke listiće i oznake teretnica kojima teret pripada, jer se radi o detalju kontrolno-tehničke prirode, koje stranke mogu podesiti prema svojim potrebama, a ne o legalnom dokazu. Ovo je pitanje ponovno pokrenuto zahtjevom za reviziju lučkih uzanaca.

Z.R.

VIŠI PRIVREDNI SUD NR HRVATSKE

Prvostepena presuda od 7.X 1960.

Vijeće: Zvone Rihtman, prof.dr Vladislav Brajković, prof.dr Marijan Horvat

Odnos klauzula teretnice i ugovora o prijevozu - Brodar koji jamči da će brod predati teret na odredište do ugovorenog roka, preuzima na sebe rizik događaja koji su prouzrokovali zakašnjenje.

Tužitelj je sklopio s tuženikom kao broдаром ugovor o prijevozu određene količine olova iz Jugoslavije u USA. U sporu koji je nastao među strankama tužitelj navodi da mu je tuženi jamčio da će teret stići na odredište do određenog datuma. Kako taj rok nije bio održan, za tužitelja je nastala šteta. Tuženik se usprotivio tužbenom zahtjevu smatrajući da nije odgovoran što je brod stigao u New York sa zakašnjenjem, jer da je do toga došlo zbog više sile, tj. zbog nevremena koje je prisililo brod da u Oranu čeka pet dana, kao i zbog kvara na stroju zbog kojeg je brod morao u Atlanskom oceanu smanjiti brzinu. Nadalje poriče da bi tužitelju jamčio da će brod stići određenog dana u luku New York, već smatra da je tužitelj primivši od njega bez primjedbe teretnicu koja ne sadržava nikakve obveze u pogledu datuma prispjeća, nego naprotiv sadržava odredbe o isključenju tuženikove odgovornosti za održavanje voznim redom predviđenih termina - pristao na uvjete sadržane u teretnici.